

European
Commission

Αντιμετωπίζει ο δήμος μου το φαινόμενο της ενεργειακής φτώχειας; που απαντάται κυρίως και ποιο το μέγεθος της σοβαρότητας της; ποιοι πληττονται περισσότερο; ποιοι είναι οι σημαντικότεροι παράγοντες που την καθορίζουν;

Οι προειδοποιητικές ενδείξεις που ενδεχομένως υποδηλώνουν την ενεργειακή φτώχεια μπορεί να προέρχονται από οπουδήποτε. Μια τέτοια ένδειξη μπορεί να αποτελέσουν οι αναφορές των κοινωνικών υπηρεσιών στις οποίες αποτυπώνεται η αύξηση του αριθμού των νοικοκυριών που ζητούν βοήθεια λόγω των αρκετά υψηλών λογαριασμών παροχής ενέργειας ή μπορεί, απλώς, να έχετε διαβάσει την έκθεση της χώρας σας για την ενεργειακή φτώχεια και να καταλήξετε στο συμπέρασμα ότι ο δήμος σας μπορεί να πλήττεται από το φαινόμενο αυτό. Η **διάγνωση** αποτελεί την αρχή σε μια σειρά από στάδια που πλαισιώνουν τις προσπάθειες για τον περιορισμό της ενεργειακής φτώχειας, και είναι καίριας σημασίας για την κατανόηση των βαθύτερων αιτιών.

Ο Συμβουλευτικός Κόμβος για την Ενεργειακή Φτώχεια προτείνει **7 πρακτικά βήματα για να βοηθήσει τους δήμους στην προσπάθειά τους να ξεκινήσουν την ανάλυση και την επίλυση του προβλήματος της ενεργειακής φτώχειας** ανεξαρτήτως γεωγραφικών, πολιτισμικών και οικονομικών συνθηκών. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε αυτά τα βήματα ως λίστα ελέγχου ή ως «βιβλίο συνταγών», ξεκινώντας από τα πιο σχετικά. Ο πυρήνας της μεθοδολογίας μπορεί να προσαρμοστεί στο πλαίσιο αναφοράς σας και να σας προσφέρει κατευθυντήριες γραμμές για να καταρτίσετε μια δέσμη αποτελεσματικών μέτρων αντιμετώπισης, ή να προσαρμοστεί έτσι ώστε να ενσωματώσετε το ζήτημα της ενεργειακής φτώχειας στα ήδη υπάρχοντα σχέδιά σας για το κλίμα και την ενέργεια. Στο τέλος της πρώτης αυτής φάσης, θα έχετε στη διάθεσή σας μια πλήρη «Διάγνωση για την τοπική ενεργειακή φτώχεια» υπό μορφή έκθεσης, η οποία θα σας βοηθήσει όχι μόνο στην κατάρτιση και την εφαρμογή μέτρων αντιμετώπισης, αλλά και στο να ενταχθείτε σε ένα ευρύτερο δίκτυο ενδιαφερομένων, επί τη βάση απτών στοιχείων.

Ας εξετάσουμε, λοιπόν, τα βήματα για τη διάγνωση της ενεργειακής φτώχειας.

7 πρακτικά βήματα για τη διάγνωση της ενεργειακής φτώχειας – Ένας επιμορφωτικός οδηγός του Συμβουλευτικού Κόμβου για την Ενεργειακή Φτώχεια

**ΞΕΚΙΝΗΣΤΕ ΤΟ
ΤΑΞΙΔΙ ΑΠΟ ΕΔΩ**

Πλαίσιο και Συντονισμός

Βημα 1^ο – κατανοούμε την πολυπλοκότητα της ενεργειακής φτώχειας

Στόχος:

Η βαθύτερη κατανόηση του θέματος

Ξεκινήστε αποκτώντας πλήρη εικόνα για το πώς εκδηλώνεται η ενεργειακή φτώχεια σε δημοτικό επίπεδο. Διαβάστε οτιδήποτε σχετικό με τον ορισμό, τα αίτια, τους καταλυτικούς παράγοντες και τις επιπτώσεις της ενεργειακής φτώχειας, καθώς και το διακύβευμα της διάγνωσης αυτής της πρόκλησης. Κατά την έρευνά σας, θα βρείτε διάφορες εκδόσεις και επιμορφωτικό υλικό που μπορεί να φανούν χρήσιμα σε διάφορα στάδια.

Δραστηριότητα:

Δημιουργήστε μια λίστα με όλους τους διαθέσιμους πόρους.

Βημα 2^ο – εντοπίζουμε και συνδεομαστε με ενδιαφερομενα μερη

Στόχος:

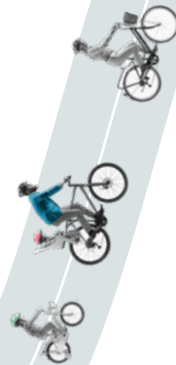
Η δημιουργία μιας ομάδας εργασίας

Η ενεργειακή φτώχεια αγγίζει διάφορες πτυχές της κοινωνίας, με προεκτάσεις και στους τομείς της κοινωνικής ζωής, της ενέργειας, της στέγασης, της υγείας και του περιβάλλοντος. Για να έχετε σίγουρα πρόσβαση σε διαφορετικές οπτικές γωνίες, ενώστε τις δυνάμεις σας με εσωτερικούς (από άλλα τμήματα) και εξωτερικούς (εκτός της δημοτικής διοίκησης) παράγοντες. Όσον αφορά τους εσωτερικούς παράγοντες, μπορείτε να δημιουργήσετε μια διατομεακή ομάδα εργασίας που θα έχει ως καθήκον την ένταξη ποικίλων τεχνικών και κοινωνικών οπτικών γωνιών στη διάγνωση.

Όσον αφορά τους εξωτερικούς παράγοντες, επικοινωνήστε με τοπικούς εμπειρογνώμονες, οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, μη κυβερνητικές οργανώσεις, κοινωνικές υπηρεσίες, συνεταιρισμούς, ερευνητικά κέντρα, πανεπιστήμια, υπηρεσίες/επιχειρήσεις ενέργειας, τραπεζικά ιδρύματα, επενδυτικά ταμεία, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις κ.λπ., προκειμένου να εξετάσετε το ενδεχόμενο της συνεργασίας.

Δραστηριότητα:

Εντοπίστε εσωτερικούς και εξωτερικούς παράγοντες και οργανώστε συναντήσεις για να καταλήξετε στους τομείς της πιθανής συνεργασίας σας.

Από την Πληροφορία στον Ορισμό

Βήμα 3^ο – διατυπώνουμε και αναλυουμε μια υποθεση

Στόχος:

Η προσθήκη επιπλέον στοιχείων στην αρχική παρατήρηση για μεγαλύτερη λεπτομέρεια

Όποιο και να είναι το κίνητρό σας για να ασχοληθείτε με τη διάγνωση της ενεργειακής φτώχειας, είναι χρήσιμο να συγκεντρώσετε τις διάφορες υποθέσεις οι οποίες μπορούν να παράσχουν επιπλέον πληροφορίες σε σχέση με την αρχική παρατήρηση. Σε αυτό το στάδιο, θα αξιοποιήσετε την πρακτική εμπειρία και τις γνώσεις των ομάδων εργασίας με σκοπό την αντιμετώπιση των τοπικών προκλήσεων και την παροχή αρωγής σε ευάλωτους πολίτες. Επιπροσθέτως, θα συνδυάσετε την εμπειρία και τις γνώσεις αυτές με τις πληροφορίες που συλλέχθηκαν στο πλαίσιο της έρευνας που πραγματοποιήσατε (βήμα 1ο), με στόχο τη διατύπωση μιας σειράς υποθέσεων για πιθανά ζητήματα που πρόκειται να ερευνηθούν.

Δραστηριότητα:

Δημιουργήστε μια λίστα με όλες τις υποθέσεις και αναλύστε τη βασιμότητά τους.
Παράδειγμα:

Υπόθεση: Υποθέτουμε πως η γειτονιά Χ μπορεί να πλήττεται από ενεργειακή φτώχεια λόγω της κακής ποιότητας των κατοικιών.

Questions: Ποια είναι τα προβλήματα που έχουν οι κατοικίες (μόνωση οροφής, παλιά κατασκευή, παλιό σύστημα θέρμανσης κ.λπ.); Για ποιον λόγο δεν έχουν ανακαινιστεί;

Πληροφορίες που να στηρίζουν την υπόθεση: Διαθέσιμες.

Βήμα 4^ο – προσδιορίζουμε τις πληροφορίες που προκειται να συλλεξουμε: σχετικοι δεικτες και αλλες πηγες

Στόχος:

Η μέτρηση του αντικτύπου σε τοπικό επίπεδο

Οι δείκτες, κατά βάση, αποτελούν μια μέθοδο για να παρακολουθούμε τις προσπάθειές μας και μας βοηθούν, συνεπώς, στο να κατευθύνουμε και/ή να προσαρμόσουμε τα μέτρα που πρόκειται να εφαρμοστούν. Οι δείκτες ενεργειακής φτώχειας που θα επιλέξετε θα πρέπει να είναι ένας συνδυασμός ποιοτικών και ποσοτικών δεικτών, ενώ παράλληλα θα πρέπει να είναι και κατάλληλοι για τη μέτρηση του τοπικού αντικτύπου και να εξασφαλίζουν έναν βαθμό ευελιξίας και ευαισθησίας για να αποτυπώνουν την ευαλωτότητα του πληθυσμού. Θα πρέπει να αντιπροσωπεύουν διαφορετικές πτυχές του προβλήματος και να αποφέρουν ενημερωτικά αποτελέσματα. Ταυτόχρονα, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη και οι διαθέσιμοι πόροι του προϋπολογισμού. Ο ορισμός ενός αντιπροσωπευτικού, μετρήσιμου και ακριβούς δείκτη μπορεί να είναι ένα δύσκολο εγχείρημα. Οι διαθέσιμες δέσμες των 56 τοπικών δεικτών ενεργειακής φτώχειας που έχουν προταθεί από το Σύμφωνο των Δημάρχων σε σύμπραξη με τον ΕΡΑΗ αποτελούν μια καλή αφετηρία.

Δραστηριότητα:

Προσδιορίστε μια δέσμη δεικτών που μπορούν να είναι κατάλληλοι για το τοπικό πλαίσιο αναφοράς σας, και αξιολογήστε αν μπορούν να συμβάλουν στην απάντηση της υπόθεσής σας.

Από την Πληροφορία στον Ορισμό

Βημα 5° – συλλεγουμε δεδομενα και συμπληρωματικα στοιχεία

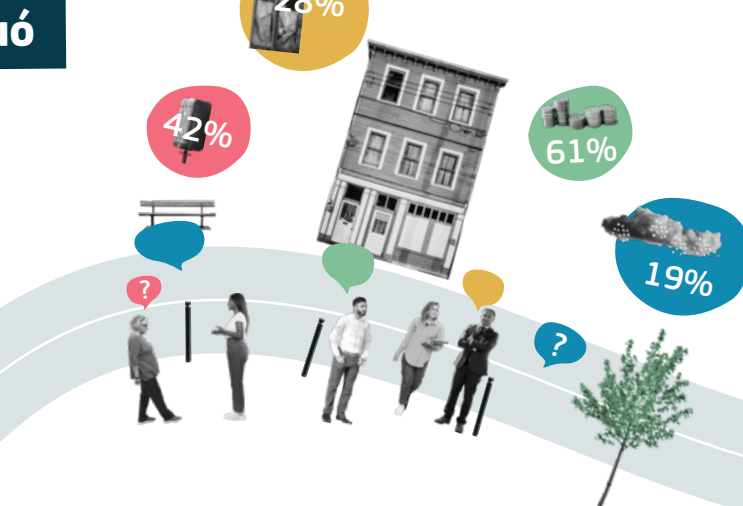
Στόχος:

Η ενσωμάτωση των πληροφοριών που έχετε στη διάθεσή σας

Σε αυτό το βήμα, ήρθε η στιγμή να αναζητήσετε τα δεδομένα που απαντούν στα ερωτήματα που θέσατε σε σχέση με τις υποθέσεις και μπορούν να συσχετιστούν με τους επιλεγμένους δείκτες. Είναι σημαντικό να εξασφαλίσετε τα δεδομένα να συνάδουν με ορισμένες βασικές αρχές, όπως τη **γεωγραφική κατανομή**. Τα δεδομένα και τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν θα πρέπει αφορούν την κλίμακα που εξετάζετε. Προσέξτε να μη μεταφέρετε εθνικά δεδομένα σε μικρότερες κλίμακες τα οποία μπορούν να οδηγήσουν σε παρερμηνείες. Η **χρονική κατανομή** είναι εξίσου σημαντική για να εξασφαλίσετε ότι το σύνολο των δεδομένων θα είναι διαθέσιμο για διαφορετικές χρονικές περιόδους, προκειμένου να μπορέσετε να κατανοήσετε τις εκάστοτε τάσεις. Επιπλέον, είναι σκόπιμο να εξασφαλίσετε την επικαιροποίηση των δεδομένων στο μέλλον, για να μπορούν να παρακολουθούνται οι μεταβολές και η αποτελεσματικότητα των δράσεών σας. Τέλος, **Εγκυρότητα και Αξιοπιστία**, ιδίως εάν τα δεδομένα δεν συλλέγονται άμεσα από εσάς, αλλά παρέχονται από εξωτερικούς φορείς. Είναι απαραίτητο να εξασφαλίσετε την εγκυρότητα και την αξιοπιστία των πόρων, π.χ. να εξασφαλίσετε ότι τα ποσοτικά δεδομένα συλλέχθηκαν σύμφωνα με τις αρχές της στατιστικής.

Δραστηριότητα:

Αφού επανεξετάσετε τα ήδη υπάρχοντα δεδομένα, αξιολογήστε αν χρειάζεστε περισσότερα δεδομένα τα οποία μπορείτε να αντλήσετε, μεταξύ άλλων, από εθνικά στατιστικά στοιχεία, έρευνες, συνεντεύξεις και ομάδες-στόχους.

Βημα 6° – επεξεργαζομαστε ολες τις πληροφοριες και τα δεδομενα

Στόχος:

Η σύνδεση της υπόθεσης, των δεικτών και των πληροφοριών μεταξύ τους

Αφού έχετε επιλέξει τους δείκτες και συλλέξει τα δεδομένα που τους αντιπροσωπεύουν καταλλήλως, είναι ώρα να επανεξετάσετε τις υποθέσεις που διατυπώσατε στο 3ο Βήμα. Δεν υπάρχει μόνο ένας σωστός τρόπος ανάλυσης των δεδομένων. Μπορείτε να ορίσετε ένα σύνολο από δείκτες και να τους εξετάσετε είτε μεμονωμένα είτε συγκρίνοντάς τους μεταξύ τους, ή να τους εξετάσετε ως σύνολο. Μπορείτε να **αναλύσετε ξανά την υπόθεση** υπό το πρίσμα των νέων αποτελεσμάτων που προέκυψαν και να το συζητήσετε στην ομάδα εργασίας σας.

Δραστηριότητα:

Σχεδιάστε έναν πίνακα με την υπόθεση, τους δείκτες, το σύνολο δεδομένων και συνδυάστε την κάθε υπόθεση με τους εκάστοτε δείκτες και το σύνολο δεδομένων που απαιτείται για να την ελέγξετε.

Ολοκλήρωση

Βήμα 7^ο – δώστε έναν ορισμό για την ενεργειακή φτώχεια στον τοπο σας και κοινοποιήστε τον

Στόχος:

Η ολοκλήρωση της πρώτης φάσης με την καταγραφή της διαδικασίας και την κοινοποίηση βασικών πληροφοριών.

Τώρα που έχετε όλα τα διαφορετικά στοιχεία, είναι η στιγμή να ολοκληρώσετε τη διαδικασία της διάγνωσης συντάσσοντας μια δομημένη έκθεση στην οποία καταγράφεται η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε, καθώς και τα βήματα που εκτελέστηκαν. Έτσι, θα μπορείτε να θυμάστε πιο εύκολα ό,τι έχει γίνει, ενώ η διαδικασία θα καταστεί πιο σαφής για έναν τρίτο που επιθυμεί να κατανοήσει τον τρόπο με τον οποίο πραγματοποιήσατε τη διάγνωση. Σε αυτό το στάδιο, είναι σημαντικό να κατανοήσετε πώς θα διοχετεύσετε τις πληροφορίες έτσι ώστε να προσελκύσετε διαφορετικά ακροατήρια που θα στηρίξουν τις δράσεις που προτείνετε. Η ικανότητα της επικοινωνίας είναι ένα ισχυρό εργαλείο για την επίτευξη της συναίνεσης, την ενεργοποίηση της πολιτικής βούλησης και/ή την εξασφάλιση χρηματοδότησης. Για να το πετύχετε αυτό, προσδιορίστε τα κύρια μηνύματα που θέλετε να διαδώσετε και τα ακροατήρια-στόχους σας.

Δραστηριότητα:

Συντάξτε προσχέδιο της έκθεσης για τη διάγνωση της ενεργειακής φτώχειας και κοινοποιήστε το στα διάφορα ενδιαφερόμενα μέρη για να σας πουν τη γνώμη τους. Ορίστε ένα άτομο με κύριο ρόλο για να ολοκληρώσει την επιμέλεια και ξεκινήστε να σκέφτεστε το επόμενο βήμα: τον σχεδιασμό των δράσεων.

Το παρόν συντάχθηκε από τον [Συμβουλευτικό Κόμβο για την Ενεργειακή Φτώχεια \(EPAH\)](#), την εμβληματική πρωτοβουλία της ΕΕ που διαχειρίζεται η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατόπιν αιτήματος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Το περιεχόμενο βασίζεται στο εγχειρίδιο «[EPAH Handbook 1: A Guide to Energy Poverty Diagnosis](#)» που αποτελεί μέρος των εγχειριδίων «EPAH Handbooks: A Guide to Understanding and Addressing Energy Poverty». Αυτή η σειρά πρακτικών οδηγιών για οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και επαγγελματίες έχει ως στόχο να βοηθήσει τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης να αντιμετωπίσουν το φαινόμενο της ενεργειακής φτώχειας και να εξασφαλίσουν την αποτελεσματική διαχείριση των κοινωνικών διαστάσεων της ενεργειακής μετάβασης.

Ημερομηνία έκδοσης: Σεπτέμβριος 2023